

TIMO NIKKILÄ

KORONAPANDEMIA – NÄKÖKULMIA

Uuden ajan näkökulmasta koronapandemia on huima mahdollisuus uuteen ja mahdollisuus oivaltaa täysin uusi todellisuus, ihmisyyt ja elämä.

Uusi aika on valmis – nyt on ihmisten ja maailman vuoro.

© Timo Nikkilä

SISÄLLYS

Takaisin eloonjäämistaisteluun – sitäkö todella haluamme?	4
Eikö kannattaisi edes harkita?	5
Keskustelun agenda on vaihdettava taloudesta elämään	6
Kenen ehdoilla kuljemme tulevaisuuteen?.....	6
Talous vai elämä?	7
Miksi koronavirus pysäyttää lähes koko maailman?	9
Kriisien dominoefekti	10
Onko kriisikierre katkaistavissa?	11
Onko seuraava kriisimme ruokakriisi?	12
Koronapandemian vaikutusten vaihtoehtoja	13
Nyt pitäisi varautua jo tulevaan kaaokseen - kuka sen tekee?.....	14
Ihmisen ylivertauisuutta on nyt loukattu.....	15
Tarvitsemme uuden perustan elämällemme.....	16
Jos ihminen ei muutu, niin maailma ei muutu - silloin vain pakko voi pitää meidät hengissä	18
Miten nyt tarvittava elämänmuutos voisi tapahtua? ..	19
Evoluutiivinen selitys koronapoikkeustilalle	21
Uskomuksia, jotka pitävät meidät kiinni nykyisessä	23
Miksi oletus paluusta entiseen on väärä?.....	23
Me olemme pulassa, mutta meillä on ratkaisu.....	25
Mikä on vaihtoehto ”paluulle entiseen”?	26

Riittääkö koronapandemia heräämiseemme?.....29

TAKAISIN ELOONJÄÄMISTAISTELUUN – SITÄKÖ TODELLA HALUAMME?

On hurjaa, että nyt otamme valtiolle velaksi kymmeniä miljardeja euroja pelastamaan taloutta ja yrityksiä ja siten tietenkin kulutusta, joiden aiheuttama ilmastonmuutos ja luonnontuho tulevat aiheuttamaan vastaavia kustannuksia lähivuosikymmeninä, jotka katetaan varmaankin myös velaksi.

Nyt haluamme palata entiseen, jotta voimme sitten alkaa tätä entistä korjaamaan päästäksemme sinne missä nyt olemme eli alemmalle kulutustasolla – joka on ainoa keino estää tuhojen kärjistymistä. Pähkähullua.

Ajamme valtiot velkakriisiin mitä ei tarvitsisi tehdä, jos nyt alkaisimme suosiolla sopeutua siihen mikä on mahdollista tulevina vuosikymmeninä. Sopeutuminen on kuitenkin edessämme – sitä emme pääse karkuun. Tai sitten emme halua sopeutua, vaan olemme valmiita kaaokseen ja kurjuuteen. Outo valinta.

Tietenkin poikkeustilaa ja rahaa on nyt käytettävä ja pyrittävä pelastamaan mahdollisimman monta ihmishenkeä, mutta ei pitäisi tehdä sitä tavalla, joka tulee aiheuttamaan lisää ihmishenkien menetyksiä aivan eri mittakaavassa kuin mitä nyt koronaviruksen takia menetämme – luonnon tuhosta puhumattakaan. Pähkähullua.

Meidän tulisi ymmärtää, että emme voi millään järjen tasolla palata entiseen luonnontuhoa ja ilmastonmuutosta

kiihdyttävään talouteen ja elämänmalliin, vaan nyt olisi aloitettava suunnitelmallinen sopeutuminen siihen mikä on mahdollista ekologisesti kestävästi ja sosiaalisesti vastuullisesti.

Nyt pelastamme eri puolilla maailmaa ihmishenkiä tavalla, joka varmistaa niiden menettämisen globaalisti moninkertaisesti tulevia vuosikymmeniä. Jonkun tulisi nyt olla edelläkävijä ja päättää tehdä toisin – päättää pelastaa luonto ja meidät itsemme eloonjäämistäistelulta, johon nyt olemme palaamassa kaikin keinoin.

Eikö kannattaisi edes harkita?

On kyllä aika onnetonta, että vaikka nyt olisi ainutlaatuinen aika pysähtyä ja harkita elämäntapaamme uusiksi, niin teemme kaikkemme, jotta palaisimme takaisin entiseen ja uusiin entistä kamalampiin kriiseihin.

Teemme kaikkemme pelastaaksemme talouden ja yritykset ja siten kulutusmahdollisuutemme, jotka ovat ajamassa meitä ilmastokaaokseen jo lähimpien 10-20 vuoden sisällä ja luonnontuhoon, joka ajaa meidät eloonjäämiskamppailuun jo ennen tämän vuosisadan päättymistä.

Nyt tarvitsisi vain jatkaa aiempaa alemmalla kulutuksella ja sopeuttaa oma elämämme ja yhteiskuntamme siihen - näin joudumme joka tapauksessa kohta tekemään. Miksi emme edes harkitse tätä?

Tiedän toki, että se on vaikeaa eikä tietoisuutemme kykene tätä "pakkoa" omasta välttämättömydestään vielä

sisäistämään, mutta kyllähän jo ihan tavallinen arkijärkikin sanoo, että paluu entiseen ei ole mitenkään järkevää.

Nyt kannattaisi harkita ja tehdä oikea päätös heti.

Keskustelun agenda on vaihdettava taloudesta elämään

Me odotamme nyt "muutoshalua" ja muutosta väärältä suunnalta – ei sitä tee talous- eikä poliittinen järjestelmä – sen teemme me ihmiset, jos niin päätämme. Kysehän on meidän elämästämme ja maailmasta – ei järjestelmien.

Ei taloudelta voi odottaa ratkaisuja elämäntapaamme ja tulevaisuuteemme liittyvistä asioista – se ei kuulu talouden agendaan. Ongelma on siinä, että annamme talouden määrittää keskustelun agendaa, jolloin emme pääse keskustelemaan siitä mikä olisi nyt ehdottoman tarpeellista: Miten luomme sellaisen elämäntavan ja yhteiskunnan, joka on mahdollinen – ekologisesti kestävä, sosiaalisesti vastuullinen ja psykologisesti mielekäs.

KENEN EHDOKKAILLA KULJEMME TULEVAISUUTEEN?

Ihmiskunnan ja ihmisyytemme selviytyminen tästä ja tulevista kriiseistämme on kiinni elämälle välttämättömien resurssien oikeudenmukaisesta jaosta kaikkien kesken – ei taloudesta, rahasta, velasta – ne ovat vain nykyisen talousjärjestelmän ilmentymiä, eivät elämän.

Monelle näyttää ehtona nyt olevan, että talous nykyisellään tulee säilyttää ja pelastautuminen

kriiseistämme pitää tapahtua tämän talouden ehdoilla ja sisällä. Se on mahdotonta. Me voimme selviytyä vain kun keskitymme resurssien uudelleenjakoon oikeudenmukaisesti.

Moni olettaa myös, että vain talouden kautta voimme varmistaa heikompien ja köyhempien selviytyminen – että heidän auttamisensa ehtona olisi talouden etujen varmistaminen ensin hyvinvoiville ja rikkaille. Se on poliittinen päätös, ei mikään välttämättömyys.

Nyt huomio pitää kiinnittää elämään ja sen säilymiseen eli luonnon elinvoiman ja monimuotoisuuden varmistamiseen – vain siten voimme pelastaa myös itsemme. Kaikki muu tulee tämän jälkeen ja järjestyä, kun tämä prioriteetti "elämän puolesta" on selvä meille kaikille.

Me voimme luoda maailman, joka ajaa köyhät ja heikot kuolemaan tai sitten me voimme luoda maailman, joka on meille kaikille hyvä ja oikeudenmukainen. Kysymys on tahdostamme ja valinnastamme, ei muusta.

Talous vai elämä?

Nyt on alkanut myös keskustelu siitä, että osan väestöstä tulisi uhrata henkensä talouden ylläpitämiseksi, jotta voimme jatkaa itsekästä kulutusjuhlaamme ja jatkaa lastemme tulevaisuuden tuhoamista ilmastonmuutoksen ja luonnontuhon kautta. Ja tämä pitää nyt mukamas tehdä lastemme tulevaisuuden vuoksi. Irvokasta.

Aiemmin vaadittiin nuoria miehiä uhraamaan henkensä isänmaan puolesta sodissa, nyt ikäihmisiä ja riskiryhmään kuuluvia uhraamaan henkensä talouden puolesta.

Alamme lähestyä talousdiktatuurin aikoja, koska emme ole valmiita sopeuttamaan elämäämme siihen mikä on ihmisyytemme ja luonnon suhteen ekologisesti kestävä, sosiaalisesti vastuullista, psykologisesti mahdollista ja fyysisesti tervettä.

Vaikka poliitikot ja talouseliitti ovat mahdollisesti luopumassa ihmisyydestä, niin meidän ei ole sitä tehtävä. Me voimme valita ja tehdä sen mitä nyt on tehtävä – opetella uuden kestävän ja vastuullisen elämäntavan ja tehdä se tavalla, joka tuottaa hyvän ja mielekkään elämän meille ja kaikille muille.

Uusi aika kertoo miten se on mahdollista tehdä – meidän tulee vaihtaa näkökulmamme "itsestä elämään" ja nähdä elämäyhteisyytemme ja yhteinen ihmisyytemme.

Nyt elvytämme velaksi maailman - maailman, josta pitäisi ilmastomuutoksen ja luonnontuhon vuoksi luopua. Pähkähullua.

Näyttää siltä, että juuri niitä aloja taloudessa, jotka ovat turmiollisia ilmastomuutoksen ja luonnontuhon suhteen, ollaan elvyttämässä vahvasti ja velaksi tietenkin. Nyt olisi helppoa tehdä radikaali muutos ja satsata vain sellaiseen, joka edistää ilmastomuutoksen ja luonnontuhon hidastamista. Nyt nähdään onko poliittinen eliitti talouden vai ihmisten ja elämän puolella.

Meille kuluttajille annetaan todennäköisesti myös ns. helikopterirahaa, jotta emme vain oppisi pois kulutuksesta. Keskuspankit ja valtiot muistuttavat näin meitä mikä on tärkeää. Tärkeää on jatkaa luonnon tuhoa ja ilmastonmuutoksen kiihdyttämistä. Edesvastuutonta.

MIKSI KORONAVIRUS PYSÄYTTÄÄ LÄHES KOKO MAAILMAN?

Olisiko niin, että media, poliitikot ja me kansalaiset olimme jotenkin jo odottaneet jotakin "pahaa" tapahtuvaksi, kun on puhuttu paljon ilmastonmuutoksesta ja sen aiheuttamasta maailmanlopusta. Ja nyt koronavirus täyttää nämä odotuksemme ja on siksi noussut niin valtavaksi elämäämme muuttavaksi tapahtumaksi?

Ehkä aika on kypsä joukkohysterialle. Monet meistä tietää, vaikka emme kaikki sitä ääneen sanokaan, että nykyinen elämänmallimme on loppuillaan ja se saa meidät reagoimaan näin voimakkaasti esimerkiksi hamstrauksena, vaikka siihen ei ole mitään järkevää syytä, ainakaan vielä.

Ehkä koronaviruksen leviäminen paikallisesti Kiinassa oli niin nopeaa ja keskittynyttä, että se pelästytti meidät. Tuntui, että nyt tilanne ei ole mitenkään hallittavissa ja estettävissä ja on siksi todellinen uhka, ja varsinkin kun se levisi meille Eurooppaan.

Onko koronaviruksesta alkanut yleinen globaali kriisi ja maailmanmenon pysähtyminen, joka romahduttaa myös pörssikurssit ja talouden, ennakkoaavistus ja reaktio siihen, että emme enää kauan pysty hallitsemaan elämäämme.

Koko ajan taustalla on myös ilmastonmuutos ja luonnontuho, jotka etenevät, eikä niiden pysäyttämiseksi ole saatu oikeastaan mitään aikaiseksi.

Olemmeko nyt heränneen pelon ja paniikin kautta kollektiivisesti valmistautumassa uuteen maailmaan, joka ei enää mahdollista nykyistä liikkuvaa ja kuluttavaa elämäntapaamme, ja joka on kiihdyttämässä ilmastonmuutosta ja luonnon ekologista katastrofia ja sukupuuttoaaltoa, joka uhkaa tulevaisuuttamme?

Toivottavasti olemme.

Kriisien dominoefekti

Koronakriisi, talouskriisi, finanssikriisi, sosiaalinen kriisi, poliittinen kriisi – näin se etenee. Poliittisen kriisin jälkeen voi sitten tulla kaikkien sota kaikkia vastaan ja myös ruokakriisi voi tulla poliittisen kriisin aikoihin.

Jossain vaiheessa pitäisi miettiä uutta ratkaisua eikä vain torjua uusia kriisejä. Suurin vaikeus on juuri siinä, että tätä ketjua ei saada katkaistua, vaan itse asiassa edellisen kriisin ratkaisu ajaa aina seuraavaan kriisiin, kunnes on seinä vastassa.

Ainoa tapa katkaista tuo ketju, on se, että alamme pohtia ja suunnitella sitä "uutta elämää ja maailmanmallia", johon haluamme näiden kriisien jälkeen päästä ja alamme tehdä ratkaisuja se tavoitteena ja silmällä pitäen.

On luovuttava myös toiveesta palata entiseen – siinä ei ole enää mitään järkeä ilmastonmuutoksen ja luonnontuhon takia.

Onko kriisikierre katkaistavissa?

Akuutti korona- ja syntyvä terveydenhuoltokriisi, joiden hoitaminen ajaa talouden pysähdyksiin ja valtion velkaantumiseen, mikä tulee jatkuessaan aiheuttamaan valtioiden velkakriisin ja myöhemmin finanssikriisin. Tämän kaiken kanssa samanaikaisesti sosiaaliset ongelmat lisääntyvät ja aiheuttavat entisestään painetta terveydenhuoltosysteemille. Mikä voisi tämän kierteen nyt pysäyttää?

Ilmeisesti vain se, että ajaudumme pohjilla, jolloin on pakko hyväksyä kuolemat, että terveydenhuoltosysteemimme ei pysty hoitamaan kaikkia, että valtiot tulevat velkaantumaan ja syntyy finanssikriisi ja sitten kun romahdus on totta vähän jokaisella elämäalueella, niin hyväksytään tilanne ja aletaan sopeutua siihen mikä on mahdollista. Yksi mitä yritetään on todennäköisesti setelirahoitus ja myöhemmin valtioiden velkojen anteeksianto.

Ja kun ollaan pohjilla, niin joko resursseja ja elinmahdollisuuksia alamme jakaa tasaisemmin ja oikeudenmukaisemmin kaikkien kesken esimerkiksi perustulon avulla tai sitten ajaudumme yhteiskunnalliseen kriisiin ja eriarvoisuuden räikeään kasvuun, jossa rikkaat ja hyvinvoivat vetäytyvät omiin oloihinsa ja jättävät köyhät tappelemaan keskenään.

Vaikea nähdä miten tämän kriisikierteen saisi edes pysähtymään ennen romahdusta. Jos kuitenkin tämä kierre saataisiin jotenkin poikki, eriarvoisuuden kasvu estettyä ja palattaisiin entiseen menoon, niin silloin edessämme on edelleen kiihtyvä ilmastonmuutos ja luonnontuho. Teimme niin tai näin, niin edessämme on kaaos.

Tai sitten alamme sopeutua siihen mikä on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti mahdollista ja kestävä – paljon alempi aineellinen elintaso, mutta mahdollisesti parempi elämän laatu, jos niin haluamme.

Onko seuraava kriisimme ruokakriisi?

Ruoan viejamaat pidättävät ruoan itsellään, ruokamme tuontiin tulee katkoksia, tuontiruoasta jää puolet pois, pari kuumaa ja kuivaa tulevaa kesää ja viljasadot putoavat, kaupanhylyt ovat aika tyhjiä - silloin ei auta vaikka armeija laitettaisiin peltohommiin. Ruoasta tulee globaali ja alueellinen kamppailu.

Eikä pölyttäjien väheneminen ilmastonmuutoksen ja ekologisen näivettymisen takia auta yhtään – se on jatkuvasti paheneva uhka, jos emme pysty elämäntapaamme muuttamaan ekologisesti kestäväksi.

Tämä kaikki aiheuttaa ruoan hintojen kovaa nousua, aiheuttaa sosiaalisia ongelmia köyhimpien joukossa, niin meillä kuin varsinkin ns. köyhissä maissa, kun rahat eivät riitä enää ruokaan. Yhteiskunnallinen liikehdintä käynnistyy ja kiihtyy sitä mukaan kuin tilanne pahenee.

Tästä voi tulla se tarvittava ”pelästys ja paniikki”, jota nyt tarvitsemme herätäksemme siihen, että ”nykyinen maailmamme on jo kuollut” – ruoka on kuitenkin meidän primääritarpeemme. Silloin ei hamstraus edes auta, kun ruoka on vähissä.

Koronapandemian vaikutusten vaihtoehtoja

Meille on nyt avautumassa todellinen valinnan paikka – joko teemme valinnan elämän ja tulevaisuuden eduksi tai sitten saamme sen mihin tämä kaikki johtaa. Se ei valintaa tarvitse.

- 1) valtiollinen itsekkyyys, eristäytyminen ja kurjistuminen vs. globaali solidaarisuus, avunanto ja yhteinen etu
- 2) totalitaristinen valvontayhteiskunta, pelko ja alistuminen vs. osallisuusyhteiskunta, luottamus ja elinvoima
- 3) paluu entiseen elämään kaikin keinoin vs. alamme elää uutta elämäntapaa todeksi, kun nyt ymmärrämme mitä ilmastonmuutos ja luonnontuhon estäminen meiltä vaativat
- 4) rikkaat, eliitti ja hyvinvoivat sulkeutuvat omaan maailmaansa ja jättävät köyhät tappelemaan keskenään vs. ymmärrämme, että olemme yhtä ja samaa ihmisyyttä, eriarvoisuutta aletaan purkaa globaalisti, alueellisesti ja valtioiden toimesta
- 5) taloudellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus, itsekkyyys ja oman edun ajaminen kärjistävät vastakkainasettelua vs. tietoisuutemme ja elämäyhteisyytemme laajenevat

ja alamme nähdä todellisuuden suuremmin ja toimimme sen perusteella

Nyt olisi hyvä hetki tehdä valinta elämän ja tulevaisuuden puolesta.

NYT PITÄISI VARAUTUA JO TULEVAAN KAAOKSEEN - KUKA SEN TEKEE?

Nyt olemme siinä tilanteessa, että koronapandemia jyllää ja pahenee Euroopassa ja USA:ssa ja hyvin pian talous ajautuu globaaliin lamaan, jota valtiot eivät kykene mitenkään torjumaan edes massiivisilla rahamäärillä, koska yksityistä kysyntää ei vaan ole.

Nämä yhdessä tulevat aiheuttamaan totaalisen sosiaalisen kaaoksen ja kurjistumisen pahiten koronapandemiasta kärsivillä alueilla, mutta myös meillä Suomessa, vaikka sosiaaliset turvajärjestelmät ovatkin meillä paljon paremmalla tolalla kuin muualla.

Sitten alkaa myös poliittinen kriisi, kun selviää, että kaaosta ja kurjuutta ei pystytä demokraattisesti torjumaan eikä kaikissa maissa olla siihen edes valmiita, vaan edelleen keskitytään talouden pelastamiseen. Mitä tapahtuu tässä vaiheessa, on vaikea vielä kuvitella. Nykyisen järjestelmän ja maailmanmallin hallinta menetetään ja alkaa tapahtumaketjuja, jotka eivät ole kenenkään eikä minkään hallinnassa.

Silloin pitäisi nousta esille vahvoja kansalais- ja rauhanliikkeitä kaaosta ja vastakkainasetteluja estämään

ja nostamaan sitä esille, että vain yhdessä voimme tästä poikkeuksellisesta tilanteesta selviytyä – globaalisti, alueellisesti ja paikallisesti.

Se on meistä itsestämme kiinni, minkälainen maailma tulee olemaan tämän jälkeen.

Ihmisen ylivertaisuutta on nyt loukattu

Pohdin sellaista, että mikä merkitys on sillä kuka kuolee, mihin kuolee, milloin ja missä tilanteessa kuolee, miksi kuolee, mikä sen aiheuttaa – mikä on luonnollinen, normaali ja luonnollinen kuolema, joka hyväksytään ja mikä ei sitä ole eikä hyväksytä? Milloin kuolleisuus tai tappavuus ylittää rajan, että siitä tulee todellinen kriisi kuten nyt. Nykyisin kuolee keskimäärin n. 4500 suomalaista kuukaudessa.

Onko media ja some tehnyt nyt koronasta kriisin, jota pitää torjua, mutta muut vastaavat kuolemat eivät sitä tee, koska eivät näy mediassa riittävästi ja tule lähelle meitä? Mikä erottaa koronan muista kuoleman lähteistä kuten nälänhätä, malaria, liikenneonnettomuudet, huonot elintavat, lapsikuolleisuus jne.

Onko se koronaviruksen uutuuksia, se, että siihen ei ole mitään ihmisen omaa keksimää lääkettä, se on tullut nyt lähelle, se leviää nopeasti ja valikoi uhrinsa sattumanvaraisesti, emme ole ehtineet tottua siihen? Vai sitten se evolutiivinen selitys, josta kirjoitin aiemmin - kriittinen massa huolta tuli täyteen (alla).

Hyväksymme osan kuolemista, jos pystymme niitä edes osittain hallitsemaan – nyt emme hallitse ja siksi massiiviset poikkeustoimet. Massiiviset toimet ovat osoitusta itsellemme, että kyllä me tämän kriisin hallitsemme, vaikka emme siis hallitse. Ihmisen ylivertaisuutta on nyt loukattu.

Nyt kuolemanpelkomme ja yksilön korostaminen estävät todellisen muutoksen ja sen näkemisen, että olemme menossa tämänkin kriisin jälkeen vain entistä vaarallisempaan maailmaan. Nyt teemme kaikkemme palataksemme takaisin entiseen elämäämme, ja siksi ajaudumme romahdukseen ennen pitkää, jos emme tee suunnanmuutosta elämäntapaamme. Jossain vaiheessa meidän tulee kuitenkin sopeutua maapallomme ekologiisiin rajoihin, jos emme halua täyttää kaaosta ja romahdusta.

Riittävä määrä edelläkävijöitä ja toisin eläjiä pystyisi muuttamaan suuntaa jo ennen täyttä tuhoakin. Se taitaa se ainoa toivo ollakin – edelläkävijät. Riittävän monen pitäisi vain alkaa elää toisin.

Tarvitsemme uuden perustan elämällemme

Miten elämme tulevaisuudessa – nyt on hyvä aika valmistautua siihen.

Vaikka olemme nyt keskellä alkavaa kaaosta ja kasvavaa uhkaa koko nykyiselle elämäntavallemme, niin nyt pitäisi pohtia miten tulemme tulevaisuutemme järjestämään.

Todellinen uhka ei ole hävinnyt – se on ilmastonmuutos ja luonnontuho.

Vaikka nyt selviäisimme koronapandemiasta ja globaalista syntyvästä lamasta käytössämme olevin keinoin, niin emme ole tehneet mitään sellaista mikä turvaisi tulevaisuuttamme jatkossa. Nyt kannattaisi pohtia mikä on uusi kestävä perusta elämällemme.

Uudeksi ajaksi kutsumani uusi elämänfilosofia tarjoaa uuden elämäkeskeisen perustan elämällemme ja uuden todellisuus- ja ihmiskäsityksen sen perustaksi – mitään mystistä tai salaperäistä siinä ei kuitenkaan ole. Me vaihdamme vain näkökulmamme itsestä elämään.

Tämä murros uuteen ihmisyyteen on elämän oman evolutiivisen prosessin tuotosta ja on nyt mahdollisuutemme, kun etenemme nykyisestä modernista ja postmodernista maailmankuvastamme eteenpäin "uuteen aikaan".

Kun tietoisuutemme laajenee pois itsekeskeisyydestä yhä enemmän elämäkeskeisyyteen, niin silloin oma elämämme muuttuu luonnollisesti luonnolliseksi. Kulutuksemme ja ilmastopäästömmme vähenevät, koska huomiomme on nyt elämässä itsessään – ei enää sen ulkoisissa korvikkeissa.

Nyt koronapandemian aikana elämme tätä uutta elämäntapaa todeksi pakon edessä. Uuden ajan omaksuessamme elämme sitä todeksi vapaaehtoisesti ja siten, että se tuottaa hyvän ja mielekkään elämän meille kaikille.

Uusi aika ei ole mikään helppo tai nopea ratkaisu, mutta se on aina edessämme ja mahdollinen, koska nykyinen elämäntapamme ei ole kestävä eikä mahdollinen enää pitkään. Mitä aiemmin aloitamme siirtymisen "itsestä elämään", niin sitä vähemmin vaurioin selviämme.

Jos ihminen ei muutu, niin maailma ei muutu - silloin vain pakko voi pitää meidät hengissä

Vain tietoisuutemme laajentuminen ja ihmisyytemme muutos itsekeskeisyydestä elämäkeskeisyyteen voi meidät pelastaa tavalla, jossa elämä on hyvää ja mielekästä.

Nytkin kaikki toimenpiteet, joita valtiovalta tekee ja pyytää meitä tekemään perustuvat siihen, että pysyisimme "hengissä" tämän poikkeusajan, jonka jälkeen palaamme entiseen.

Mitkään toimenpiteet eivät tähtää siihen, että vastaavia terveyttä, taloutta ja yhteiskuntaa uhkaavia kriisejä voitaisiin ennakoiden ratkaista ja estää niiden toistuminen. Nyt tavoitteena on "hengissä pysymisen" lisäksi tukea ja pumpata talouteen rahaa niin paljon, että kulutus ei romahda ja pääsemme taas takaisin kuluttamiseen ja talouskasvuun perustuvaan elämäntapaamme.

Nyt olisi hyvä aika pysähtyä ja harkita josko tekisimme tällä kertaa toisin ja alkaisimme elää tavalla, joka on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisestikin kestävällä pohjalla. Nyt tämän uuden elämäntavan opettelemiseen olisi hyvä hetki, kun muutenkin on nyt välttämätöntä elää ja toimia toisin

Miten nyt tarvittava elämänmuutos voisi tapahtua?

Talous, yritykset ja julkinen valta keskittyvät nyt talouden ja yritysten pelastamiseen koronapandemian hoitamisen lisäksi. Se on luonnollista toimintaa niiden toimesta enkä usko, että talous ja yritykset itse voisivat koskaan vähentää omaa toimintaansa, jotta voisimme vastata ilmastonmuutoksen ja luonnontuhon asettamaan uhkaan ellei siihen ole pakkoa – joko yhteiskunnan tai kansalaisten toiminnan luomaa pakkoa.

Aivan samoin en usko, että poliittinen järjestelmä muuttaisi omaa toimintaansa radikaalisti ja antaisi vallan pois esimerkiksi osallisuusyhteiskunnalle ja kansalaisille. He haluavat vahvistaa omaa valtaansa aivan kuten talous haluaa vahvistaa omaa talouttaan ja valtaansa. Jäljelle jäävät vain valistuneet kansalaiset, jotka alkavat elää toisin, tuovat sen näkyville ja luovat uudet toimintamallit. Hidas tie, mutta mielestäni ainoa mahdollinen – tosin täysromahdus voi tuoda joitain muita ratkaisuja myös.

Ja tämä sama koskee myös "itseä" eli erillisyyden luomaa omakuvaamme, egoamme, minäämme, jota itseksemme kutsumme. Se ei luovu omasta vallastaan suosiolla, vaan elämän tulee se siihen pakottaa.

Lopulta tarvittavan muutoksen elämäntapaamme tuo se, että elämän oma evolutiivinen prosessi ja välttämättömyys nostaa ensin yksilöllistä ja sitten kollektiivista tietoisuuttamme ja avaa tien uusiin ratkaisuihin ja uuteen todellisuuteen, jota uudeksi ajaksi kutsumme.

Itse, yhteisöt, yritykset, talous, poliitikot – nämä kaikki pyrkivät todellisuudessa vahvistamaan omia asemiaan eivätkä ole tästä vallastaan halukkaita luopumaan yhteiseksi ja kaikkien eduksi. Ei ennen kuin tietoisuutemme on laajentunut ”itsestä elämään” ja elämäkeskeisyyteen, ja jonka perustana on todellisuustietoisuus eli se, että elämme tässä mitä on ja toimimme sen eli todellisuuden mukaisesti.

Tärkeää olisi, että tämä kehitys kohti elämäkeskeisyyttä käynnistyisi – sen ilmentymistä tosin joudumme vielä odottaman varmaankin jonkin aikaa.

Tämä on olennainen ymmärtämisen paikka – nykyinen elämän- ja maailmanmallimme ja siinä toimivat ihmiset eivät pysty – vaikka olisi tahtoakin – muuttamaan omaa agendaansa riittävästi ja luopumaan ”omasta asemastaan ja vallastaan”. Vain jokin radikaali tai traumaattinen elämäntapahtuma, joka pakottaa meidät muutokseen, voi sen tehdä. Silloin sitä ei kysytä tältä ”itseltä” – oli se sitten yksilö, yhteisö, yritys, järjestelmä tai muu luotu rakenne.

Meneillään oleva koronapandemia voisi tällainen elämäntapahtuma olla. Olennaista ei ole se, että pyrimme siitä selviytymään ja pelastamaan mahdollisimman monta ihmishenkeä, mikä on tietenkin luonnollista ja tarpeellista, vaan oleellista on se minkälaiseen maailmaan haluamme palata tämän kriisin jälkeen vai haluammeko luoda uuden paremman ja kestävämmän maailman. Heräävä elämäyhteisyyteen ja todellisuuteen perustuva

tietoisuutemme voisi tämän halumme luoda uusi maailma herättää.

Evolutiivinen selitys koronapoikkeustilalle

Miksi koronavirus on ajanut meillä ja muualla poikkeustilaan ja valmiuslakien käyttöönottoon?

Me olemme nyt **1) pysähdysvaiheessa**, jossa pyrimme saamaan syntyneen tilanteen hallintaan pysäyttämällä lähes kaiken ei-välttämättömän ”liikkeen” ja näin estämään pandemian toteutumisen nopeasti ja tuhoisin seurauksin terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittuessa.

Tämän jälkeen meidän tulisi **2) hiljentyä** eli altistaa itsemme sille mitä on eli todellisuudelle. Nähdä se, että nykyinen elämäntapamme ja maailmanmallimme altistaa meidät jatkuville ja yhä paheneville kriiseille. Mikäli emme nyt tätä näe, niin ajaudumme jälleen uusiin kriiseihin tämänkin jälkeen.

Hiljentymisen ja tilanteemme näkemisen jälkeen alkaa, jos hyvin käy, **3) mietiskelyvaihe** eli olemme avoimia sille mitä hiljaisuudesta nousee yhdessä todellisuuden näkemisen kanssa. Tämä antaa meille vastauksia siihen miksi ja miten meidän tulisi elämäntapaamme ja maailmaamme muuttaa.

Tämän jälkeen on sitten **4) tekojen aika** eli elämme uuden elämäntapamme todeksi omassa arjessamme ja myöhemmin laajemmin koko yhteiskunnassa.

Ensin tämä muutos- ja heräämisprosessi tapahtuu yksilöiden eli ns. varhaisten omaksujien toimesta ja myöhemmin sitten kollektiivisesti. Kun kriittinen massa uutta tietoisuutta, jonka sanotaan olevan n. 3,5% yhteisöstä tai väestöstä, on koossa, niin muutkin heräävät muutokseen.

Uuden ajan näkökulmasta tässä on huima mahdollisuus uuteen ja varsinkin se, että myös ratkaisu uuteen on olemassa ja kenen tahansa luettavissa, ja joka antaa mahdollisuuden oivaltaa täysin uusi todellisuus, ihmisyys ja elämä. "Uusi aika on valmis" – nyt on ihmisten ja maailman vuoro.

Miksi koronavirus siis pysäyttää lähes koko maailman?

Näen suurimman syyn olevan evolutiivinen eli kollektiivinen, mutta alitajuinen odotus ja ennakkoavustus "pahasta", mikä kärjistää panikointia ja valtion pakkotoimia ympäri maailman. Kriittinen massa "huolta" on täyttymässä eikä siihen auta mikään. Se on itse itseään toteuttava evolutiivinen ajuri, joka ajaa muutosta eteenpäin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että pääsemme evolutiivisesti eteenpäin, mutta aito mahdollisuus siihen nyt on.

Tämän evolutiivisen selityksen ymmärtäjät ovat tosin vähissä, josko niitä on ollenkaan siellä missä nyt päätöksiä tehdään. Jos olisi, niin ymmärrettäisiin, että "nykyinen maailma on jo kuollut ja kulissitkin alkavat jo kaatua".

On aika uudelle.

Uskomuksia, jotka pitävät meidät kiinni nykyisessä

- ei ihminen muutu ja muuta käyttäytymistään
- raha, varallisuus, tavarat, elämykset ja kulutus tuovat onnellisuutta elämäämme
- poliittinen järjestelmä hoitaa ja vastaa muutoksesta
- nykyinen elämänmalli on ainoa mahdollinen ja hyvä
- ilman talouskasvua ei ole varaa hyvinvointiin
- kommunismia on jo kokeiltu ja siksi kapitalistinen systeemi on ainoa mahdollinen
- teknologia ratkaisee ongelmat ja luo kestävän maailman
- jokainen sukupolvi vastaa vain omasta ajastaan, ei tulevista
- olemme erillisiä toisistamme ja muusta luonnosta – pystymme hallitsemaan elämää eduksemme
- meidän tulee selviytyäksemme kilpailla elämästä toistemme kanssa
- eriarvoisuus on luonnollista eikä sitä voi poistaa
- luonto ja sen ekosysteemit ovat meitä varten olevia resursseja
- maapallon resurssit ovat rajattomat (edelleen toimimme näin vaikka tiedämme että eivät ole)

Miksi oletus paluusta entiseen on väärä?

Nykyinen poliittinen, taloudellinen ja muu yhteiskunnallinen koneisto on luotu ylläpitämään nykyistä elämäntapaamme ja turvaamaan sen toiminta. Tämä on luonnollista ja normaalioloissa itsestään selvää. Vaikka nyt on erityinen ja akuutti poikkeustila koronaviruksen takia,

niin sen lisäksi elämme maailmassa, joka ei ole enää ns. normaalioloja vastaava.

Olemme keskellä ekologista kriisiä ja sitä pahentavaa ilmastonmuutosta, jotka uhkaavat elinmahdollisuuksia jo nyt eri puolilla maailmaa. Ja vaikka tälle kriisille tekisimmekin jotakin – mitä nyt emme edes tee – niin se tulee jatkumaan lähivuosikymmenet ja todennäköisesti paljon pidempään.

Tämän vuoksi ei ole mitään paluuta entiseen, jatkuvaan talouskasvuun ja kulutukseen keskittyvään elämäntapaan ilman, että ajaudumme entistä nopeammin kaaokseen. Oletus paluusta entiseen on siis väärä ja kestämaton.

Nyt on valittava toisin. Ilman valintaa "elää toisin" emme pääse edes alkuun päästäksemme pois tieltä, joka johtaa varmaan tuhoon suurelle osaa luontoa ja itsellemme ihmiskuntana. Vaikeus on tietenkin siinä, että emme voi tietää vielä tarkasti mitä "elää toisin" merkitsee ja miten yhteisen elämämme silloin järjestämme.

Uusi aika elämäkeskeisenä uutena maailmankuvana antaa uudelle vahvan perustan ja perustelun, mutta vaatii näkökulmamme muuttamista "itsestä elämään". Se meidän on tehtävä ensin kukin tahollamme ennen kuin kollektiivinen tietoisuutemme laajenee tätä muutosta yhteisöllisesti tukemaan.

Nyt on tehtävä hyppy tuntemattomaan. Tiedämme kuitenkin, että menemällä eteenpäin maailmankuvassamme ja tietoisuudessamme "itsestä elämään", sillä on vahva evolutiivinen ja elämäkeskeinen "laskeutumipaikkansa".

Nyt tarvitaan rohkeutta ja hyppy – nyt.

ME OLEMME PULASSA, MUTTA MEILLÄ ON RATKAISU

Vaikka maailma on tulevaisuudessa paljon nykyistä haastavampi, niin silti voimme elää hyvää ja mielekästä elämää, kunhan vain elämme todellisuudessa ja sen edellyttämällä tavalla.

Kun elämme entistä elämäkeskeisemmin, niin sitä vähemmän tarvitsemme aineellista kulutusta ja elämämme sisältö tulee aivan muualta. Se tulee elävästä elämästä eikä ”kuolleesta” tavarasta.

On hämmentävää ajatella, että jo muutaman kymmenen vuoden kuluessa elinolosuhteet maapallolla heikkenevät oleellisesti ja luonnon ekosysteemit voivat romahtaa yhä laajemmilla alueilla. Asia, jota ei nuoruudessani voinut edes kuvitella. Näemme jotakin sellaista, jota ei ole koskaan ihmisen historiassa tapahtunut eikä todennäköisesti tapahdu enää koskaan. Aika mykistävää. Ja lapsemme ja lapsenlapsemme tulevat elämään siinä maailmassa.

Mutta voi olla, että näemme myös suuren murroksen ”uuteen aikaan”, kun ihmiskunta herää ja alkaa uuden maailman luomisen. En usko, että pystymme enää estämään merkittävää luonnon ekosysteemien ja elinolosuhteiden huonontumista, jopa romahtamista, ja siksi meidän tuleekin nyt miettiä sitä, miten sopeudumme tähän luomaamme tilanteeseen tulevien vuosikymmenten

aikana. Ja vastaukseni on aina sama: meidän tulee herätä todellisuuteen, elää siinä mitä on ja luoda hyvä ja mielekäs elämä meille kaikille niistä lähtökohdista, jotka meillä ovat nyt ja tulevaisuudessa.

"Hyvä ja mielekäs elämä meille kaikille" tarkoittaa kaikelle elämälle, jokaiselle ihmiskuntamme jäsenelle ja jokaiselle maapallomme elolliselle osalliselle, ja jotta tämä olisi mahdollista, pitää myös kaikesta luonnon elinvoimasta pitää huolta. Me olemme nyt tässä yhdessä ja vain yhdessä me voimme tästä selvitä. Kukaan tai mikään ei voi tästä "erillisenä" ilman muita selvitä.

Tämä on myös lähtökohta ja perusta, josta uusi maailma luodaan ja sitä helpompaa tämä kaikki on, mitä enemmän pystymme luopumaan itsekeskeisyydestämme ja löytämään elämäkeskeisyyden elämämme perustaksi.

Mikä on vaihtoehto "paluulle entiseen"?

Nyt pelastamme ihmishenkiä, mikä on eettisesti oikein ja välttämätöntä, mutta onko talouden pelastaminen eettisesti oikein ja välttämätöntä, kun tarkoitamme sillä paluuta entiseen talouskasvuun, velkaantumiseen ja kulutukseen perustuvaan ja ilmastonmuutosta ja luonnontuhoa edistävään, oman elämämme perustaa tuhoavaan talouteen ja kulutukseen? Tämä on kysymys, jota pitäisi nyt aidosti pohtia.

Mielestäni se ei ole eettisesti oikein, eikä missään nimessä välttämätöntä. Paluu entiseen tarkoittaa sitä, että jatkamme toimintaa, joka tuottaa moninkertaisesti

enemmän kurjuutta ja kuolemaa kuin mitä koronapandemia konsanaan hurjista luvuistaan huolimatta nyt tuottaa. Pyrimme ratkaisemaan nykyisen kriisimme tavalla, joka tuottaa varmasti entistä pahempia kriisejä ja enemmän kuolonuhreja. Pähkähullua ja täysin vastuutonta.

Mikä siis olisi ratkaisu, joka olisi eettisesti oikein ja pitkällä tähtäimellä myös välttämätön, jotta emme ajautuisi entistä suurempiin vaikeuksiin?

- 1) Meidän tulisi hyväksyä se, että nykyinen elämän- ja maailmanmallimme on tullut tiensä päähän – se ei enää nykymuodossaan ole mahdollinen – se on ekologisesti, sosiaalisesti ja inhimillisesti kestävä ja vastuuton
- 2) Meidän tulisi tunnistaa se, että nykyisen elämän- ja maailmanmallimme perustana oleva näkemys itsestämme ja maailmastamme perustuu todellisuuskäsitykselle, maailmankuville ja arvoille, jotka eivät enää ole yhteensopivia vallitsevien, luomiemme elinolosuhteiden ja luonnon ekologisen kestävyuden kanssa – ne ovat muodostuneet nyt uhaksi meille itsellemme ja tietenkin suurelle osalle luontoa ja sen elämää
- 3) Meidän tulee vaihtaa näitä elämämme perustana olevia näkemyksiä itsestämme ja maailmasta ja löytää niiden tilalle sellaiset, jotka eivät ole ristiriidassa itsemme, elämämme ja luonnon ekologisen kestävyuden kanssa – uuden ajan kuvaamat elämäkeskeiset maailmankuvat, arvot ja

todellisuuskäsitys ovat elämän oma evolutiivinen vastaus aikamme haasteisiin

Tämän uuden elämämme perustan löytäminen ei ole mahdollista ilman, että hyväksymme edellä mainitun ratkaisun ja sen edellytykset ja pysähdymme tähän koko ihmiskuntamme ja sivilisaatiomme tulevaisuutta koskevaan ja ratkaisevaan valintaan.

Valinnan luulisi olevan helppo – mutta sen toteuttamien on kaikkea muuta kuin helppo. Se on ennennäkemättömän haastava ja vaativa tehtävä. Se vaatii meiltä kaikilta kärsivällisyyttä, joustavuutta, omien uskomustemme ja totuuksiemme haastamista, nykyisen järjestelmämme alasajon tuottamien vaikeuksien ja epävarmuuden kestämistä, elämälle välttämättömien resurssien oikeudenmukaista jakamista kaikkien kesken ja lujaa uskoa siihen, että voimme löytää uuden kestävän perustan ja rakentaa sen pohjalta täysin uuden elämän- ja maailmanmallin.

Uusi elämäntapamme ja yhteiskuntamme syntyvät tältä uudelta pohjalta aivan kuten nykyisetkin ovat syntyneet – luonnollisesti ja yhdessä toimien.

Rohkeuden ja kyvyn tehdä tämä antaa se, että vaihtoehto on moninkertaisesti kamalampi, kurjuutta ja kuolemaa tuottava taistelu eloonjäämisestä ja viimeisistä luonnonvaroista ja muista resursseista. Tämä ei ole edessämme vielä muutamaan vuoteen, mutta 10-20 vuoden kuluttua varmasti, jos palaamme entiseen ja

jatkamme sitä nykyiseltä perustalta. Se mikä ongelmamme aiheuttaa, ei voi olla ratkaisu.

Nyt tulisi valita tie tulevaisuuteen, joka luo mahdollisen ja kestäväen elämän- ja maailmanmallin. Onko meillä todellisuudessa vaihtoehtoa – mielestäni ei.

Riittääkö koronapandemia heräämiseemme?

Yleinen ajattelu menee useimmiten siten, että nyt koronapandemian mukanaan tuomat rajoitukset ja poikkeustila on nimensä mukaisesti poikkeustila, joka aikanaan päättyy ja palaamme normaaliin. Mutta onko tämä vain toive, jolle ei ole oikeasti perustetta. Valitettavasti on.

Me tulemme kyllä selviämään koronapandemiasta – siihen voi mennä vuosi tai pari – ja jatkamme elämäämme todennäköisesti entiseen malliin. Aluksi ehkä hieman rauhallisemmin ja varovaisemmin, mutta sitten entisellä vauhdilla. Kunnes tulee uusi kriisi ja uudet rajoitukset ja poikkeustila. Mitäänhän emme ole nyt tehneet, jotta näin ei kävisi.

Aikamme kriisit ovat kuitenkin välttämättömiä, jotta laajempi tietoisuutemme heräisi ja näkisimme, että emme voi enää jatkaa entiseen tahtiin. Vain kriisimme ja niiden kärjistyminen jopa ylilyönneiksi, pakottavat meidät aikanaan hereille ja aikamme todellisuuteen. Joko tämä koronapandemia riittää heräämiseemme vai tarvitsemmeko vielä lisää herättäjiä – tässä muutamia:

TALOUDELLINEN YLILYÖNTI: eriarvoisuuden radikaali kärjistyminen, finanssitalouden kuplat, valtioiden ylivelkaantuneisuus. Jokin näistä voi johtaa talouden ja valtioiden romahtamiseen.

HYVINVOINTIYHTEISKUNNAN YLILYÖNTI: vähäosaisten elämän kurjistuminen entisestään, keskiluokan kapina, rahoituspohjan mureneminen, työn väheneminen. Jokin näistä voi johtaa yhteiskuntarauhan järkkymiseen ja luokkasotaan.

IHMISTEN TERVEYDENTILAN YLILYÖNTI: ympäristösaasteet, medikalisaatio, ympäristön kemikalisaatio, mielenterveysongelmat, pandemiat. Jokin näistä voi johtaa yllättävään romahdukseen meidän yleisessä terveydentilassamme.

TEKNOLOGINEN YLILYÖNTI: tekoälyn, robotiikan, automaation, nanoteknologian vallankumous, radikaalit keinot ilmastonmuutoksen torjunnassa, sotateknologian kehitys. Jokin näistä voi johtaa hallitsemattomaan tilanteeseen, joka uhkaa meitä itseämme.

EKOLOGINEN YLILYÖNTI: ilmastonmuutos, 6. sukupuuuttoaalto, luonnon ekosysteemien romahdus, merten muoviongelma, ympäristöjen saastuminen, luonnonvarojen väheneminen. Jokin näistä voi ajaa meidät globaaliin kriisiin ruoantuotannossa ja vedensaannissa.

GLOBAALIN MAAILMANJÄRJESTYKSEN JA POLITIIKAN YLILYÖNTI: nationalismin nousu, poliittinen korruptio ja yhtiövallan kasvu politiikassa, ilmasto- ja

kriisipakolaisuuden kasvu ja räjähdys, yksinvaltioiden kasvava suosio, globaali taistelu luonnonvaroista. Jokin näistä voi ajaa meidät 3. maailmansotaan, jopa ydinsotaan.

PERUSTELEMATTOMAN LUOTTAMUKSEN YLILYÖNTI: vaikka näemme kaiken edellä mainitun, niin silti jatkamme ja luotamme, että kyllä me jotenkin selviämme.

Uskon, että vasta kun jokin näistä ylilyönneistä on koettu, niin tietoisuuden herääminen ja uuden ratkaisun etsiminen alkaa. Toki näemme paljon erilaisia yrityksiä saada näitä aikamme kriisejä ja ylilyönnejä hallintaan ja joissakin ehkä onnistumme, mutta valitettavasti ne vain pelaavat aikaa ja johtavat näiden kriisiemme kärjistymiseen.

Eikö olisi jo aika miettiä uutta ratkaisua – uusi aika tarjoaa sille elämäkeskeisen perustan ja perustelun.

Kiitos!